

Horký letní den

JAN J. VANĚK

V edra panovala už týden a zdálo se, že snad ani nikdy neskončí. Meteorologové, kteří před pár měsíci s ustaranou tváří děsili národ věštěním další doby ledové, rázně obrátili a pro změnu teď vyhrožovali řídnutím ozonové vrstvy a skleníkovým efektem. A bulvární plátky si už dokonce přispíšily s hlubokomyšlným vědeckým rozbořem následků náhlé proměny Slunce v supernovu.

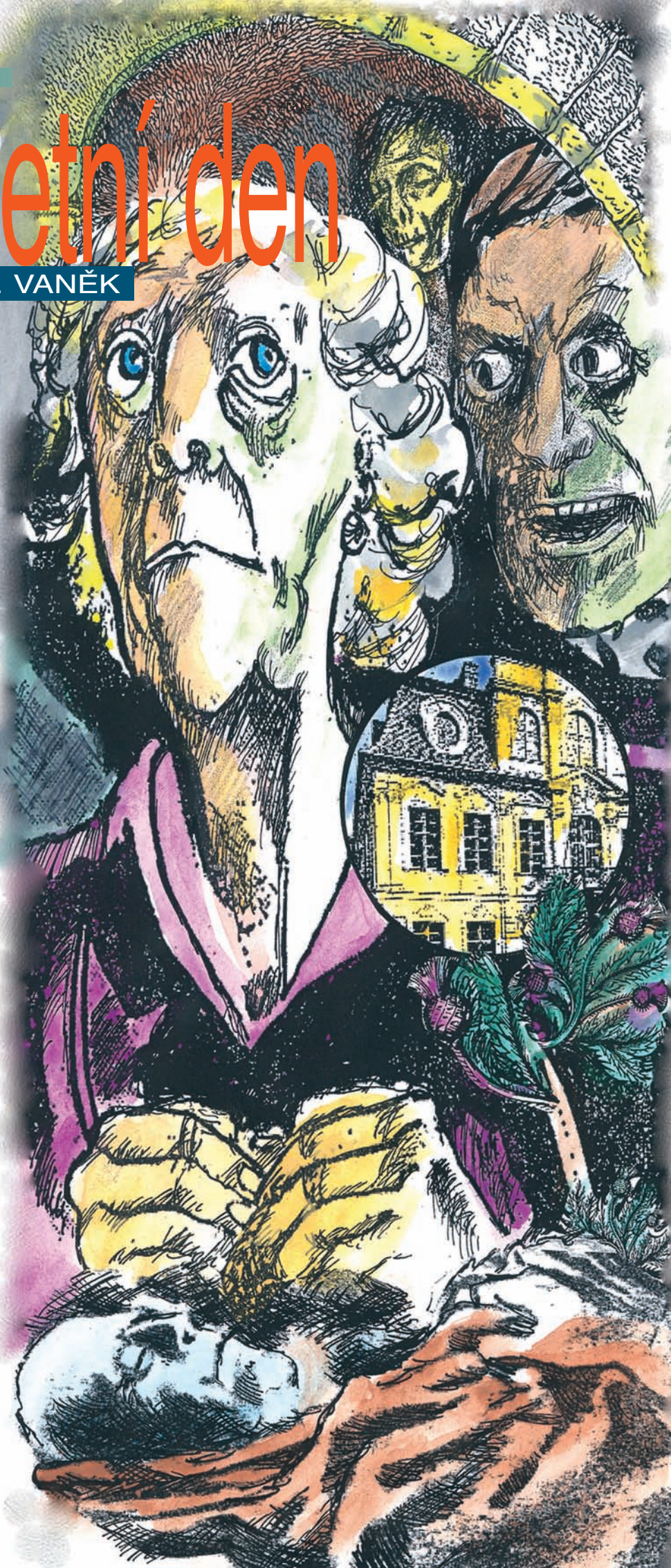
V pátek ráno vyhlédl Karel Souček z okna ložnice s mírnou nadějí, neboť od řeky vanul chladný větřík a modř nebe se v ranním oparu nezdála blankytná jako v poslední dny.

„Ani mráčku,“ zabručel vzápětí zklamaně a šel se s hrnkem kávy posadit na terasu za domem, kam se upřou paprsky slunce až po poledni a kde teď ještě kamenné dlaždice vlídně chladily jeho holá chodidla. Na jídlo neměl ani pomýšlení. A na práci taky ne, ostatně, jeho obchodnický nos mu napovídal, že dneska proseď celý den v kanceláři zhoľa zbytečně. Protože kšefty nešly poslední dobou jaksi vůbec a v průběhu posledního týdne se už lidé ani nenamáhali zvednout telefon, natož aby se osobně obtěžovali do jeho realitní kanceláře. Nicméně Karel Souček patřil ke staré škole obchodníků, kteří nehledíce na osobní blaho, radši se darmo potí za psacím stolem u spuštěného ventilátoru, než by vyvěsili pomyslný bílý prapor a připíchli na dveře nápis: Dnes zavřeno, přijďte, až se ochladí.

Pět minut před osmou se s hekáním zvedl, obul si sandály jen tak bez ponožek a vydal se, ostražitě našlapuje na rozpálený asfalt, přes ulici, aby se dostal aspoň do stínu protějších domů. Do kanceláře to neměl daleko, ale i představa, že by těch tři sta metrů musel projít v plném slunci, ho děsila. Cestou přemítal, jestli jeho jediná zaměstnankyně Zuzana Horská dorazí aspoň při pátku včas, když už se jí to nepodařilo v pondělí, v úterý, ve středu a ve čtvrtek. Asi v půli cesty dospěl k přesvědčení, že nikoli, a jal se chmurně přemítat, o kolik minut se ta potvora opozdí tentokrát.

Aby se dostal k domovním dveřím budovy, v níž si pronajal místnost, musel vyšlápnout sedm kamenných schodů. Pak vešel do chodby a dýchlo na něho dusno nevětraného domu. Spěšně odemkl dveře kanceláře. Tam bylo líp, protože před rokem si nechal nějakým obchodním cestujícím vnutit klimatizační zařízení, a teď si za ten zpupný nákup desetkrát denně blahopřál. Stejně jako ho během uplynulých měsíců tisíckrát proklel, a stejně jako se, až dostane účet za elektřinu, vrátí zase k výčitkám.

Po Zuzaně ovšem ani stopy. Karel Souček postál zádumčivě před počítačem, ale po

úvaze se rozhodl ani ho nezapínat. Toužebně pohlédl k ledničce, ale zapověděl si ji otevřít. První pivo si dopřeje až v deset, druhé v poledne a třetí ve dvě. Než půjde domů... V pátek beztak končili dřív, Zuzana pak ještě poklízela a definitivně kancelář zamkla o třetí. A až do pondělního rána zavládne klid...

Městečko za širokým oknem se neochotně probouzelo. Občas projelo auto, naproti u samoobsluhy polonazí závozníci lině vykládali nějaký kamion. Zuzana dorazila o půl deváté, svěží a usměvavá. Cosi jako výmluvu sice vychrlila, ale šéf ji neposlouchal, hledě do novin.

„Ještě jednou, a dostaneš padáka,“ zabručel.

Říkal to denně, tak aby si nemyslela, že snad zapomněl.

Realitní kancelář sídlila v přízemí patrového domu, jenž kdysi býval mateřskou školkou. Vedle si najala tři místnosti spořitelna a na konci chodby sídlila knihovna pro děti, jež ovšem otvírala až odpoledne. V poschodí měl úřadovnu místní advokát a notář, druhou půlku patra zabírala ordinace místního zubaře, jenž v pátek míval stáž v nemocnici a jeho kartotéku střežila jen sestra. Takže když na parkoviště před domem zvolna zajel zánovní, ale notně zaprášený mercedes, vyhlédla Zuzana oknem jen s minimální nadějí. Muž, jenž vystoupil do slídicího záru a mžoural do slunce, mohl, ale spíš nemusel být zákazník. Nicméně – vyšel po schodech ke vchodu, nenamířil si to naproti k supermarketu ani k stánku s novinami! Pravděpodobnost se tedy zvýšila a hlavu pátavě zvedl i Karel Souček, jenž zatím klímal za svým stolem a spod přivřených víček hypnotizoval ledničku a ručičku elektrických hodin na zdi. Současně. Muž, asi čtyřicátník v černém obleku – opravdu skvělý úbor do takového počasí, pomyslel si Souček škodolibě – vešel do domu a dveře zaklaply.

„Jenom klid, ten jde k doktoru Helebrantovi,“ zavěštil si majitel reality. „Úmrtí v rodině, hádám: a tenhle fešák si přichvátul ohledně dědictví!“

Zuzana se uchichtla. Zrovna si lámala hlavu, kterak šéfa přesvědčit, aby ji pustil domů už po poledni, protože měla namířeno na přehradu, koupat se. Takže soudila, že trocha zjevné loyality rozhodně nemůže uškodit. Když se tudíž vzápětí ozvalo zaklepání na dveře, vykulila oči. Šéfe, že byste se mylil? Tak pravil její pohled.

„Podle nápisu na dveřích zde sídlí realitní kancelář Nový domov,“ řekl chlápek na prahu a docela mile se usmíval.

Součka udivilo, že se v tom vedru nepotil, protože podle prachu na karoserii mělo za sebou jeho auto dalekou cestu. Ale hned si uvědomil, že tyhle nóbl káry mají klimatizaci a je v nich líp než jemu v kancelíku. Zvlášť, když před rokem draho koupený air condition začínal nějak povážlivě rachtat...

„Nejen podle nápisu,“ pravil a s funěním se zvedl. „Jmenuju se Souček a tenhle kvelb mi říká pane...“

„Pak jste ten, koho hledám,“ usmál se muž, ale jen ústy. Šedomodré oči zůstaly chladné.

„Co pro vás můžu udělat?“

„Hledám útulný dům u vody,“ pokrčil

muž rameny a usedl do nabídnutého křesla. „Hezký domek, nebo lepší chatu, pokud možno přímo u přehrady.“

„Jste rybář? Nebo vás zajímá vodní lyžování?“ zvědavě se optal Souček.

Ne, že by ho to niterně интересовalo, ale zkušenost ho naučila, že není nad to navázat s klientem lidský kontakt, potlachat o zálibách, o dětech, o zvláštlostech místních hospod...

„Nemyslím,“ řekl nejistě muž, jako kdyby ho otázka přivedla do rozpaků. „Mám spíš představu večerů na terase, kdy slunce zapadá za jezerem a voda se stříbřitě leskne... Ryby si koupím, když mám chuť, v restauraci, a vodní lyže přímo nesnáším. Rev motorů, ne, to ne...“

„Mám tu pár nabídek, ale nevím, jestli se vám zalíbí,“ položil Souček před návštěvníka objemný svazek.

Každá z nabídek obnášela fotku, plánek, stručný popis a cenu. Jenže, upřímně řečeno, přímo u vody moc stavení na prodej nebylo. Snad na podzim, to se snad zase kšeft pohne, ale kdo by na vrcholu léta prodával rekreační objekt u přehrady?

„Projel jsem se prve kolem jezera a všiml si jednoho stavení,“ řekl pomalu muž v černém a bez valného zájmu listoval složkou. „Taková secesní vilka, potřebovala by ovšem opravit. A na okně v přízemí je cedule – na prodej...“

„To pán myslí vilku paní Palizové,“ nadšeně se ozvala Zuzana, jež těžce nesla fakt, že ji oba muži tak dlouho ignorují. „Však víte, šéfe, byla tu asi před rokem, ale velkou naději jste jí nedal...“

Souček po ní loupil okem: „To je moje sekretářka,“ řekl pak neochotně. „Kolikrát ani nezapínám počítač, protože ona nosí kompjútr v hlavě. A má recht! Na pastoušku starý Palizový bych zapomněl – a v těchhle papírech ji ani nenajdete! Ten barák je ruina! Stavěl ho už její praděd někdy před první válkou a byl tuším první, co se na břehu usadil. Přehradu postavili v roce devět, devatenáct set devět. Vila to tehdy asi bejvala nóbl, chápete! Na svou dobu měla všechny vymoženosti! I ústřední topení, dvě koupelny, garáž, ale i vinný sklep. Jenže pak přišla válka, ta první: Paliza narukoval a padnul někde na Piávě... A pak to šlo s jeho familií pořád z kopce. Zchudli. Růžena, to je dnešní majitelka, je asi o deset patnáct let starší než já! Její dcera emigrovala v osmdesátém roce a ufetovala se prej někde v Americe k smrti. Babička po ní zbyl akorát vnuk. Malej kluk, ale dneska by mu už bylo tak pětadvacet...“

„Bylo by? A není? Proč?“

„Zapletl se s nějakou divnou partou, tuším asi přede dvěma roky se tu krátce objevil a vypadal jako šťvanec. Pořád se ohlížel, každého se lekal... Špatný svědomí, hádám. Nakonec se zase vypařil a od té doby jeho babička jako by se pomátla... S nikým se nebví, žije tam jak v pevnosti.“

„Ale před rokem se rozhodla prodat,“ namítl muž.

„Právě, jenže... Chtěla za to zbořeníště pět milionů, chápete?“

„Pět? To je dost,“ usmál se – zase jen ústy – ten chlap.

„To je setsakra moc, tady a v tomhle stavu,“ naštal se Souček. „Říkal jsem jí – babi, řekněte půl melounu a já vám tu pas-

toušku střelím do měsíce. Řekněte třičtvrtě – a do jara máte prachy na prkně. Milion – do roka, možná. Ale víc ne! Pět milionů? To prostě nejde...“

„Třeba by si dala říct, kdyby přišel konkrétní zájemce a vysázel prachy na dřevo,“ pokrčil rameny návštěvník v černém obleku.

„Pane, tam jich bylo,“ mávl rukou Souček. „Barák je na pěkném místě, a kdyby do něj někdo investoval...“

Zálibně mlaskl a znechuceně naznačil odplivnutí. Návštěvník se pomalu zvedl.

„Rád bych k té paní přesto zajel,“ řekl. „Ona bydlí přímo v té... v tom domku?“

„No jo, kde by bydlela,“ řekl Souček. „Pořád vykládá, jak se odstěhuje do nóbl domova pro důchodce, až tu ruinu střelí...“

„Třeba jí to teď vyjde,“ ucedil muž v černém a mlčky, jen úklonou hlavy pozdravil Zuzanu.

S majitelem reality si stiskli pravice. A pak za ním klapla dvířka mercedesu a za chvíli už bylo parkoviště prázdné.

„Kdybych věřil, že Palizovou zlomí, nadával bych si teď, že jsem přišel o provizi,“ zívá Souček. „Ale nemá šanci, takže žádná škoda...“

Pohlédl na hodiny a zjistil, že je čtvrt na jedenáct: už patnáct minut mohl mít pivo v sobě. Tak to rychle dohonil.

Muž v černém otevřel skřípající branku a vydal se pískovou cestou k domu. Kdysi se malebně vinula mezi keři hlohu a tavolníku, ale léta je nikdo nepřistříhl a teď se jí musel skoro prodírat. Domovní dveře oprýskaly, okna taky, omítka opadávala v kusech a střecha držela pohromadě z posledních sil. Do příští vichřice, odhadl návštěvník.

Zvonek u dveří chyběl, všiml si ale tepaného kovového klepadla. Kovový zvuk se rozlehl domem tajemně a s překvapivou silou. Jinak ale uvnitř panovalo naprosté ticho a muž v černém si už začínal myslet, že stará paní nebude doma – v pátek dopoledne mohla vyrazit třeba za nákupy – a on bude muset přijít později ještě jednou. Jenže najednou se právě křídlo těžkých dubových dveří otevřelo a zevnitř zavanul nádherný chládek – přesně, jak muž v černém očekával.

„Paní Palizová, jestli se nemýlím,“ zatvářil se návštěvník dvorně, „já se jmenuju Zelinka, Emil Zelinka – a všiml jsem si, že váš dům je na prodej...“

„Pojďte dál,“ řekla stará paní a ustoupila do šera rozlehlé haly, obložené tmným dubovým ostěním a vydlážděné pestrými kameninovými deskami.

Muž v černém vstoupil a v duchu si vyčetl, že vzdor vedru nemá klobouk. Klobouk, ovšem pěkně galantně smeknutý v ruce, by jeho vzezření dodal právě serióznosti, jaká by jistě starou tvrdohlavou ženu zaujala.

„Dozadu a vpravo, do salónu,“ řekla mu přísně a kráčela před ním jako lodivod před zaoceánskou lodí, malá, drobná a šedá.

Pokoj, do něž vstoupili, byl zařízený s vkusem, jaký panoval asi někdy počátkem minulého století. Nábytek masivní, ale už roky snad z něj asi nikdo neotřel prach, a koberce tlusté, ale dávno neklepané. Okna pokrýval šedý povlak špíny a mušinců.

„Už se nedokážu o tak velký dům postarat,“ řekla stařenka tiše a usedla na krajíček židle, jako motýl, jenž brzy zase odletí. „Prožila jsem tu pětasedmdesát roků, věřil byste?“

„Byla... byla jste tu asi šťastná?“ nadhodil zdvořile.

„To vůbec ne, nikdy,“ zavrtěla hlavou užasle, jako kdyby slovo štěstí slyšela naposled někdy v dětství. „Manžel umřel na mrtvici, dcera se ztratila ve světě – a vnuk... Vnuk je taky pryč,“ řekla tvrdě. „Ale nikdy jsem nežila jinde a nevím ani, jestli bych to ještě dokázala. I když si říkám, že už na tom ani moc nesejde. Ve starobinci mi dají čistou postel, třikrát denně najíst, popovídám si s babkami – jako jsem sama...“

„Váš dům se mi líbí,“ řekl návštěvník. „Ale potřebuje opravy. Spoustu oprav.“

„To je pravda,“ usmála se stařenka. „Pradědeček stavěl důkladně! Věřil byste, že střecha je pořád původní? Vlastně všechno tady slouží už skoro celé století.“

„Úžasné,“ řekl uznale. „Ale všechno prostě dožívá...“

„I lidi, vidíte?“ usmála se na něho mile. „Nedal byste si ale kávu? Anebo – co takhle ledový čaj s citronem? Venku je docela teplo...“

„Možná trochu později,“ kývl. „Napřed proberme obchod...“

„Tak se mi to líbí,“ řekla. „Přímě k věci. Rozuměl byste si s mým manželem! Škoda, že umřel tak brzy. Už čtyřicet roků je na pravdě boží...“

„To je mi líto,“ řekl. „V realitní kanceláři mi řekli, že požadujete pět milionů...“

„Přesně tak, pět,“ řekla suše a už se neusmívala.

„Ale to je hrozně moc, tady, na konci světa,“ spráskl ruce. „Kdyby tak ještě byl dům po rekonstrukci a zahrada v plném lesku – pak, dejme tomu, prosím. Ale já do něj budu muset nejmíň zrovna tolik investovat!“

„To už je váš problém,“ řekla tvrdě. „Cena je pevná. A já mohu počkat.“

„Promiňte, ale to si nemyslím,“ řekl a kousl se do rtu. „Nechci říct, že byste byla tak stará – ale sám dům už moc čekat nevydrží! Díval jsem se na krytinu, je jak perníková. Okna drží pohromadě už jen barva a kyt a pavučiny. A zahradou se skoro nedá pro trní projít.“

„Já se tudy protáhnu,“ řekla a vstala. „Vidím, že jste přišel smlouvat. Říkala jsem už panu Součkovi jasně, aby mi sem neposílal lidi, co se chtějí handrkovat o cenu. Pět milionů je mé poslední slovo – berte, nebo jděte.“

„Pět milionů,“ vzdychl. „Nemáte rozum.“

„V mém věku?“ usmála se. „K čemu by mi byl?“

„Já... Já vám ty peníze za dům zaplatím...“ vydechl.

„Pět milionů?“ zeptala se přísně.

„Pět milionů,“ potvrdil a znělo to skoro slavnostně. „Chci ten dům!“

„A máte ho mít,“ řekla a napřáhla ruku, tenkou jako hůlku potaženou pergamenem

Dohodli se, že hned nazítří půjdou k notáři a sepiší smlouvu. Sice byla sobota, ale zdejší notář větrí honorář na dálku. Rád si udělá čas, ujistila kupce paní Palizová.

Chtěla celou částku v hotovosti a její host po chvilce vytáček souhlasil. Radši by převedl peníze na účet, kdyby nějaký měla, ale pět milionů se vejde do kufříku, řekl.

Atmosféra té chladné místnosti na něj působila podivně uklidňujícím dojmem. Původně hodlal odejít hned poté, co si s babkou plácne, a vrátit se později večer, až zavládne klid. Ale nakonec přijal pozvání na její ledový čaj. A nelitoval! Donesla ho v krásném skleněném secesním džbánu a nalila mu vrchovatě do malované sklenky z broušeného skla.

„Vy si nedáte?“ zeptal se zdvořile a sáhl po nápoji, protože teprve při jeho spatření si uvědomil, jakou měl žízeň.

Napil se s chutí a zhluboka. Čaj měl zvláštní příchut', snoubily se v ní sladká s kyselou i nahořklou a cinkalo v něm tolik ledu, až mu zuby zatrnuly.

„Chutná?“ optala se.

„Ano, je velmi osvěžující,“ řekl a vlastně nelhal.

Dopil sklenici a nezdíral se, když mu ji dolila podruhé.

„Já studené nemohu,“ řekla s lítostí. „I teď je mi chladno. Staré kosti, však víte... Dům je kamenný a já už skoro nevycháším.“

„Je tu příjemně,“ řekl uznale. „Stálá teplota...“

Pocit horka, který ho provázel po cestě z realitní kanceláře, opravdu zmizel. Najednou i jemu bylo skoro chladno, a už vůbec se mu nechťelo vstát a vyrazit do vedra venku. Na vteřinu si představil rozpálenou kabinu auta – a zachvěl se odporem.

„Jsem já to ale hostitelka,“ řekla stará paní. „Sedím si tady a vy možná máte pocit, že kupujete zájce v pytli, že byste se rád víc podíval po domě!“

„Ano, to ano,“ řekl a neochotně se zvedl ze židle.

Trochu se mu zamotala hlava. Dům ho opravdu zajímal, ale sedělo se mu tak dobře a žížeň jako by s každým napitím rostla...

„Jen si dejte ještě jednu sklenku,“ řekla mu mateřsky. „Mohu donést další džbán. Je to můj vlastní recept a ledu mám spoustu...“

Došli ke schodům do sklepa. Hostitelka trvala na tom, že by měl poznat stavení odspoda a vedla ho opatrně dolů, po kamenných stupních, k těžkým dubovým dveřím s kovářsky zpracovanými panty a petlicemi. Musel jí s nimi pomoci: a měl co dělat, aby jimi hnul.

„Pane jo,“ zažertoval, když vešli do chodby, stará paní rozsvítila a on si všiml, že sklep není vyzděný z cihel ani z kamene, ale poctivě vytesaný do skály. „Tady by se dala přežít třetí světová!“

„Myslíte?“ zeptala se a on měl pocit, že její úsměv má tajemný odstín. „Praděd rozuměl vínu a tady mělo ideální podmínky.“

Šli dál, ve vzduchu cítil divný pach, a chlad, který mu nahoře připadal příjemný, se tady změnil ve vyloženou zimu a skoro ho rozklepal.

„Zima?“ optala se účastně. „Já si vzala vlnák, ale vy ho přece nebudete potřebovat...“

Došli k další chodbě, příčné, již vanul jakýsi větřík.

„Vede k jezeru, ve skále tam kdysi vytesali takové okénko. Vysoko nad vodou,

deset metrů od hladiny,“ vysvětlila stará paní. „Celé sklepy tudy větrají a nejsou vůbec vlhké. Pojdte, ještě něco vám ukážu...“

Klopýtal za ní, v chodbě bylo šero, většina žárovek dávno praskla. Po obou stranách spatřil jakési místnosti, uzavřené mříží: když do jedné nahlédl, zazdalo se mu... Ale ne, to přece není možné, řekl si.

„Prosím,“ řekla mile a ustoupila stranou.

Vešel a rozhlížel se šerem. Uvnitř – nebylo nic. Jen kamenné stěny a mříž místo dveří. Když se nechápavě obrátil, stará paní ji právě dovedně zavírala – a když přiskočil a popadl železné pruty a zalomcoval jimi, zjistil, že mohutnou kovanou závoru už zastrčila do hlubokého otvoru v kameni. „Blbej humor, babi,“ řekl, jak mu zobák narostl.

„Blbej,“ řekla souhlasně. „Taky to ovšem není humor...“

„Hergot, otevřete,“ zajektl zuby. „Oč vám jde, sakra?“

„Předě dvěma lety,“ řekla stará paní, „se tu naposledy objevil můj vnuk Jiří. Vyděšený, pořád se bál, že má někoho v patách. Myslela jsem, že se bojí policie, ale teprve za pár dní mi došlo, že má strach i ze svých kumpánů. Když spal, podívala jsem se do kufru, co přivezl s sebou a od kterého se neodlučoval.“

„Byly v něm prachy, spousta prachů, eura a dolary a libry,“ zavrčel muž za mříží.

Jektl zuby a trásl se jako v zimnici – a taky se mu zdálo, že čím dál hůř vidí, jako kdyby světlo v podzemí ještě zesláblo.

„Ano, spousta,“ řekla stará paní. „Jiří zjistil, že jsem peníze viděla. A hned nazítří zmizel – ani se se mnou nerozloučil. Kdybych se náhodou neprobudila za svítání, ani bych ho neviděla odcházet...“

„Nesl ten kufr?“ zeptal se muž v černém, ale skoro mu nebylo rozumět, tak se trásl zimou.

„Ne. Kufr i s penězi schoval někde v domě. Jirka tu měl spoustu skrýší, jako kluk si rád hrával ve sklepích, na půdách... Tohle je veliký dům – a tajemný... Asi za týden našli jeho tělo v Praze na seřazovacím nádraží – někdo ho tam zastřelil.“

„Našla jste ty prachy, hergot?“

„Já je nikdy nehledala,“ usmála se stará paní. „Ale věděla jsem, že je budou hledat jiní. Vy nejste první z bandy, kdo si spočítal, že peníze musí být někde tady, a zkusil to na mě nahrát. A všichni máte stejný nápad – koupit můj dům... Ti dva, co přišli loni, jsou vedle v těch komorách, ale už z nich moc nezbyvá. Všechno tu rychle vyschne... A teď jste přijel vy, a já měla jasno, kdo mi za tuhle barabiznu nakonec nabídne mých pět milionů, nechce můj dům, ale kufr s pokladem. A taky má na svědomí mého vnuka.“

„Zatracená ženská, já chci hlavně ven,“ zaječel z posledních slůvků muž.

„A k čemu by vám to bylo? Čaj vám přece tolik chutnal! Nedošel byste už ani ke schodům, milej zlatej,“ řekla stará paní a pomalu odcházela kamennou chodbou.

Pak zhaslo světlo, bouchly dveře. A potom už zavládla jen tma a zima. A smrt, to dá rozum.